

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 417/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tpo 42/2011 zo 7. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. augusta 2011 doručená sťažnosť M. B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 42/2011 zo 7. júla 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti vyslovil názor, že označeným postupom a uznesením krajského súdu bolo porušené jeho základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy. Tento svoj názor odôvodnil tým, že z uznesenia vyšetrovateľa odboru Západ T. Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru (ďalej len „úrad boja proti organizovanej kriminalite“) sp. zn. ČVS: PPZ-49/BOK-Z-2011 z 19. apríla 2011 nie je zjavné, aby za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona bolo vznesené obvinenie aj jemu. Preto sa sťažovateľ domnieva, že keďže v jeho prípade absentovalo vznesenie obvinenia, nemohol byť vzatý do väzby, a teda jeho väzba je z tohto dôvodu nezákonná.

Vo vzťahu k uvedenému sťažovateľ dodal, že v uznesení úradu boja proti organizovanej kriminalite o vznesení obvinenia *„chýba akýkoľvek popis konania sťažovateľa M. B., chýba akékoľvek vyjadrenie jeho zavinenia v skutkovej vete“*. Podľa názoru sťažovateľa uznesenie o vznesení obvinenia musí obsahovať jednoznačný popis konania osoby obvinenej z trestného činu, čo podľa jeho názoru v tomto prípade splnené nebolo. Sťažovateľ zastáva názor, že je neprípustné, aby sa k podstate vznesenia svojho obvinenia dopracoval len prostredníctvom dohadov.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ predmetnú námietku predstrel aj v sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 30/2011 Tp 31/2011 zo 4. júla 2011, ktorým bola jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietnutá. O sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 42/2011 zo 7. júla 2011 tak, že ju zamietol. Vo vzťahu k uvedenému sťažovateľ dodal, že nesúhlasí s názorom krajského súdu o tom, že pokiaľ ide o ním tvrdené nedostatky spojené so vznesením obvinenia, a tým aj nezákonnosťou väzby, ide len o *„stylistické pochybenie“* vyšetrovateľa.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 42/2011 zo 7. júla 2011 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 17

ods. 2 a 5 ústavy, namietané uznesenie zrušil a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľ súčasne žiadal o prednostné prerokovanie jeho sťažnosti, a to s poukazom na „*závažnosť problematiky posúdenia otázky absencie obvinenia*“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

V prípadoch, keď sa ústavný súd zaoberal možným porušením základného práva na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ústavy rozhodnutím súdu konajúceho o zákonnosti väzby, konštatoval, že otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05).

Požiadavka zákonnosti väzby podľa vnútroštátneho zákona („lawfulness“), na ktorú odkazuje čl. 5 ods. 1 dohovoru (pozri pojmy „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a „zákonné“), je podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) primárna. Ak dohovor odkazuje na vnútroštátne právo, ako to je v čl. 5, rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov c. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43; I. ÚS 382/06).

Ústavný súd zastáva názor, že z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností

svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že uznesením úradu boja proti organizovanej kriminalite sp. zn. ČVS: PPZ-49/BOK-Z-2011 z 19. apríla 2011 bolo sťažovateľovi a ďalšej osobe vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Predmetné uznesenie obsahovalo presné údaje o osobách (meno, priezvisko, dátum a miesto narodenia, trvalé bydlisko), ktorým bolo vznesené obvinenie, ako aj pomenovanie a označenie trestného činu, ktorého sa mali dopustiť. Uznesenie vo svojej výrokovej časti obsahovalo 3 body, v rámci ktorých bolo popísané protiprávne konanie dotknutých osôb. Bod 3 výrokovej časti uznesenia zahŕňal aj popis protiprávneho konania sťažovateľa týmto spôsobom: „3. obv. M. D., si v presne nezistenom čase asi od 15.00 hod. dňa 18. 4. 2011 od obv. M. B. zadovážil a následne prechovával 10 ks zatavených striekačiek s obsahom bielo žltého kryštalického materiálu, až do 15.25 hod. kedy ho predal za sumu 5 000 € osobe M. Z., pričom po uskutočnení predaja uvedených striekačiek v H. na parkovisku pred K. boli obv. M. D. a obv. M. B. dňa 18. 4. 2011 v čase o 15.30 hod. zadržaní príslušníkmi polície... pričom expertíznym skúmaním bolo zistené, že 10 ks zatavených striekačiek obsahovalo 70,979 gramu metamfetamínu, čo zodpovedá 1 300 až 5 200 obvykle jednorazovým dávkam drogy.“

Následne uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 22/2011 z 21. apríla 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 10/2011 z 28. apríla 2011 boli sťažovateľ a ďalší obvinený vzatí do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku s tým, že väzba začala plynúť 18. apríla 2011 od 15.30 h.

Dňa 21. júna 2011 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorej argumentoval totožnými skutočnosťami ako v sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Sťažovateľ teda namietal, že z uznesenia úradu boja proti organizovanej kriminalite (o vznesení obvinenia) nevyplýva, aby bolo obvinenie vznesené

aj jemu, že nestačí, aby také uznesenie popisovalo protiprávne konanie inej osoby, že musí popisovať aj jeho konanie, ale podľa jeho názoru predmetné uznesenie také skutočnosti neobsahuje. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa domnieval, že uznesením úradu boja proti organizovanej kriminalite sp. zn. ČVS: PPZ-49/BOK-Z-2011 z 19. apríla 2011 bolo vznesené obvinenie len inej osobe, avšak nie aj jemu, žiadal o prepustenie z väzby na slobodu, pretože vyslovil názor, že na jeho vzatie do väzby tým neexistoval zákonný dôvod.

O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. Tp 30/2011 Tp 31/2011 zo 4. júla 2011 tak, že ju zamietol.

Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej dôvodil totožnými argumentmi ako v žiadosti o prepustenie z väzby.

O opravnom prostriedku rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 42/2011 zo 7. júla 2011 tak, že ho zamietol.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia konštatoval:

„Po preskúmaní uznesenia o vznesení obvinenia dospel krajský súd k záveru, že dôvody uvádzané v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, nie sú opodstatnené. Obvinenému M. B. bolo vyššie citovaným uznesením podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku riadne vznesené obvinenie za skutok uvedený v bode 3) tohoto uznesenia. Aj v tomto štádiu konania je zrejmé, že obvinený M. D. si drogu zabezpečil od M. B. Možno prisvedčiť čiastočnej opodstatnenosti námietky obvineného M. B., že v uznesení o vznesení obvinenia nie je jednoznačný popis jeho konania, avšak krajský súd má za to, že sa jedná len o štylistické pochybenie, ktoré nemožno vykladať za taký nedostatok uznesenia o vznesení obvinenia, ktorý by spochybňoval riadne vznesenie obvinenia za stíhaný skutok. Skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia a jeho opis je napriek vytykávaným nedostatkom vymedzený tak, že nemôže byť zamenený s iným skutkom a takto určuje hranice trestného stíhania voči obvinenému M. B.

Čo sa týka existencie dôvodov väzby aj odvolací súd má za to, že aj v súčasnom štádiu trestného konania nad'alej u obvineného M. B. trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1

písm. a), písm. c) Trestného poriadku, pretože charakter trestnej činnosti, ktorá mu je kladená za vinu, jeho sklony páchaniu trestnej činnosti ako aj hrozba vysokého trestu odôvodňujú obavu, že v prípade prepustenia z väzby na slobodu, by sa mohol skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, prípadne trestu a tiež odôvodňujú obavu, že by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, aby si tak zaobstarával prostriedky na svoju obživu. V tomto smere odvolací súd poukazuje na správne dôvody súdu I .stupňa, s ktorými sa v celom rozsahu stotožňuje.“

Potom, čo ústavný súd podrobil konfrontácii námietky sťažovateľa obsiahnuté v sťažnosti doručenej ústavnému súdu a postup a rozhodnutie krajského súdu, proti ktorému námietky smerovali, s cieľom zistiť dopad tohto postupu a rozhodnutia na základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu, dospel k záveru, že sťažnosť je potrebné vyhodnotiť ako zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd konštatuje, že podstatou námietok sťažovateľa bolo tvrdenie, že jeho väzba je nezákonná, pretože mu nebolo regulárne vznesené obvinenie, a teda v jeho prípade nemohli byť aplikované ustanovenia Trestného poriadku o obmedzení osobnej slobody (o väzbe), keďže do väzby možno vziať len osobu obvinenú z trestného činu.

Judikatúra EŠLP sa v otázkach naplnenia dôvodov legalizujúcich zatknutie alebo iné pozbavenie osobnej slobody ustálila tak, že podozrenie zo spáchania trestného činu je *conditio sine qua non* zákonnosti zatknutia a iného pozbavenia osobnej slobody a táto podmienka musí byť prítomná od začiatku až po ukončenie pozbavenia osobnej slobody (rozhodnutie *Stögmüller c. Rakúsko* z 10. novembra 1969, *Annuaire*, č. 9), pričom konanie musí vykazovať znaky, ktoré v danom čase podľa platného vnútroštátneho práva napĺňa skutkovú podstatu trestného činu (rozhodnutie *Lukanov c. Bulharsko* z 20. marca 1997, *Recueil II/1997*), a musí byť jasné, o aký konkrétny trestný čin ide (rozhodnutie vo veci *Berktaş c. Turecko* z 1. marca 2001).

Predtým, než ústavný súd pristúpil k hodnoteniu uznesenia krajského súdu z hľadiska dodržania záruk vyplývajúcich z čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, považoval za významné zaujať svoj právny názor k uzneseniu úradu boja proti organizovanej kriminalite sp. zn. ČVS: PPZ 49/BOK-Z-2011 z 19. apríla 2011, ktorým bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie. Totiž predmetné uznesenie bolo jedným z nevyhnutných predpokladov uvalenia väzby na sťažovateľa a námietky sťažovateľa smerujúce proti uzneseniu krajského súdu s týmto rozhodnutím neoddeliteľne súvisia.

Podľa názoru ústavného súdu uznesenie úradu boja proti organizovanej kriminalite (o vznesení obvinenia) obsahovalo všetky náležitosti, ktoré Trestný poriadok v ustanovení § 206 ods. 3 pre také rozhodnutie vyžaduje. Z tohto rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že obvineným je aj sťažovateľ, pričom tento je v rozhodnutí identifikovaný podľa mena, priezviska, dátumu a miesta narodenia a podľa svojho bydliska. V rozhodnutí je opísaný skutok, ktorého sa mal sťažovateľ dopustiť, keď vyšetrovateľ uviedol, že iný obvinený si od sťažovateľa zadovážil drogu, tento ju následne prechovával a potom ju predal ďalšej osobe. Po predaji drogy boli obaja, teda sťažovateľ a ďalší obvinený zadržaní príslušníkmi polície v určitom čase a na konkrétnom mieste. Na základe týchto skutočností sa mal sťažovateľ a ďalší obvinený dopustiť protiprávneho konania, ktoré vyšetrovateľ úradu boja proti organizovanej kriminalite kvalifikoval ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona.

Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby relevantnými argumentmi vyhodnotil opodstatnenosť pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa, ktorá bola okrem iného daná aj dôvodným podozrením zo spáchania trestnej činnosti a vznesením obvinenia za skutok, ktorý je podľa slovenského právneho poriadku trestným činom upraveným v treťom diele prvej hlavy osobitnej (druhej) časti Trestného zákona.

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu o tom, že v danom prípade sú hranice trestného stíhania sťažovateľa jasne určené, a hoci pri popise protiprávneho konania sťažovateľa v uznesení úradu boja proti organizovanej kriminalite (o vznesení obvinenia) existujú isté nedostatky, tie vzhľadom na znenie skutkovej podstaty označeného trestného činu a v rozhodnutí prezentované správanie sťažovateľa nevyvolávajú pochybnosti o relevancii vznesenia obvinenia ani pochybnosti o možnosti zamenenia tohto skutku s iným skutkom.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 141/04), ktorá korešponduje s judikatúrou ESĽP, vyplýva, že v prípade rozhodovania o vzatí do väzby musia byť splnené tieto podmienky: Po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že sa obvinený trestného činu, ktorý sa mu v uznesení o vznesení obvinenia kladie za vinu, dopustil. Napokon musí existovať niektorý z väzobných dôvodov uvedených v ustanovení v § 71 Trestného poriadku.

Ústavný súd konštatuje, že v namietanom prípade existovalo uznesenie o vznesení obvinenia vydané vyšetrovateľom úradu boja proti organizovanej kriminalite, ktoré spĺňalo náležitosti podľa § 206 ods. 3 Trestného poriadku, pričom dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestnej činnosti sťažovateľom bola z uvedeného uznesenia zrejmá, čo pri existencii skutkových okolností a väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku opodstatňovalo postup krajského súdu, v rámci ktorého konal a rozhodol o zákonnosti sťažovateľovej väzby (§ 72 ods. 2 Trestného poriadku).

Ústavný súd považuje namietané rozhodnutie krajského súdu za ústavne konformné. Krajský súd v tomto rozhodnutí reagoval a dal odpoveď na zásadné argumenty sťažovateľa a cez konštatovanie o legitimitě vznesenia obvinenia, skutkovými okolnosťami a uvedením príslušných zákonných ustanovení odôvodnil aj nutnosť sťažovateľovej útekovvej a preventívnej väzby [§71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku].

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s obsahom základného práva sťažovateľa na jeho osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Prezentovaná konštatácia bola podkladom na záver ústavného súdu premietnutý do výrokovej časti tohto uznesenia.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2011